

Türk Turizm Araştırmaları Dergisi

2021, 5(4): 2235-2253.

DOI: [10.26677/TR1010.2021.870](https://doi.org/10.26677/TR1010.2021.870)

ISSN: 2587-0890 Dergi web sayfası: <https://www.tutad.org>

ARAşTIRMA MAKALESİ

Yavaş Şehir (Cittaslow) Konusundaki Lisansüstü Çalışmaların Bibliyometrik Analizi

Prof. Dr. Burhanettin ZENGİN, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Sakarya, e-posta: bzenigin@subu.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6368-0969>

Mert CENGİZ, Doktora Öğrencisi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya, e-posta: mertcengiz77@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0965-5164>

Öz

Tüketim alışkanlıklarımızın gün geçtikçe değiştiği, kaynakların daha hızlı tüketilmeye başlandığı günümüzde, sürdürülebilirlik politikaları hayatlarımızda daha fazla yer almaya başlamıştır. Cittaslow hareketi de Şehirlerdeki mevcut kültür ve varlıkların korunması amacıyla ortaya çıkmış olup, Türkiye’de de yaygın bir Şekilde uygulanmaya başlamıştır. Bu araştırmada Türkiye’deki yavaş Şehirler (Cittaslow) alanında yapılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analiz yöntemi ile incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezler, Yüksek Öğrenim Kurumu Tez Merkezi kayıtlarından elde edilmiştir. 2010-2020 yılları arasında hazırlanmış ve erişime izin verilen 16’sı doktora ve 81’i yüksek lisans tezi olmak üzere, toplam 97 lisansüstü tez çalışması incelemeye tabi tutulmuştur. Bu çalışma ülkemizde Cittaslow alanındaki tezlerin ilk kez içerik analizine tabi tutulması açısından önemlidir. Araştırma sonuçlarına göre Cittaslow alanında yapılan lisansüstü araştırmaların çoğunluğunun yüksek lisans düzeyinde çalışmalar olduğu, kaynakçalarda yapılan atıflarda ise en çok makalelerden faydalandığı anlaşılmıştır. Kaynak kullanımında yerli kaynak oranının %70 ile daha yüksek, yabancı kaynak kullanım oranının ise %30 ile daha düşük düzeyde kaldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cittaslow, Lisansüstü Tezler, Yavaş (Sakin) Şehir, Bibliyometrik Analiz.

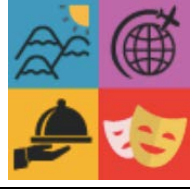
Makale Gönderme Tarihi: 26.05.2021

Makale Kabul Tarihi: 01.12.2021

Önerilen Atıf:

Zengin, B. ve Cengiz, M. (2021). Yavaş Şehir (Cittaslow) Konusundaki Lisansüstü Çalışmaların Bibliyometrik Analizi, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(4): 2235-2253.

© 2021 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

Journal of Turkish Tourism Research

2021, 5(4): 2235-2253.

DOI: [10.26677/TR1010.2021.870](https://doi.org/10.26677/TR1010.2021.870)

ISSN: 2587-0890 Journal Homepage: <https://www.tutad.org>

RESEARCH PAPER

The Bibliometric Analysis of Master's and Doctoral Thesis on Cittaslow Subject

Prof. Dr. Burhanettin ZENGİN, Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Tourism, Sakarya, e-posta: bzengin@subu.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6368-0969>

Mert CENGİZ, Ph.D. Student, Sakarya University of Applied Sciences, Graduate School of Education, Sakarya, e-posta: mertcengiz77@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0965-5164>

Abstract

Today, when our consumption habits change day by day and resources are being consumed faster, sustainability policies have started to take place more in our lives. Cittaslow movement has also emerged with the aim of protecting existing culture and assets in cities, and it has begun to be widely applied in Turkey. In this research, it is aimed to examine the postgraduate theses in the field of slow cities (Cittaslow) in Turkey. The postgraduate theses examined within the scope of the research were obtained from the records of the Higher Education Institution Thesis Center. A total of 97 postgraduate theses, 16 of which were doctoral and 81 master's theses, which were prepared between 2010 and 2020 and were allowed access, were examined. This study is important in terms of the first content analysis of the theses in the field of Cittaslow in our country. According to the results of the research, it was understood that most of the postgraduate studies conducted in the field of Cittaslow were master level studies, and articles were mostly used in the references made in the bibliography. It was determined that the domestic resource rate in resource utilization was higher at 70%, while the foreign resource utilization rate remained at a lower level at 30%.

Keywords: Cittaslow, Graduate Theses, Slow City, Bibliometric Analysis

Received: 26.05.2021

Accepted: 01.12.2021

Suggested Citation:

Zengin, B. and Cengiz, M. (2021). The Bibliometric Analysis of Master's and Doctoral Thesis on Cittaslow Subject, *Journal of Turkish Tourism Research*, 5(4): 2235-2253.

© 2021 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

GİRİŞ

Çoğu ülke İkinci Dünya savaşının ardından kalkınma sürecinde sanayileşmeye büyük önem vererek, sanayileşmeyi ana politikaları olarak uygulamaya koymuşlardır. Sanayileşme ile beraber çok daha fazlasına yönelik bir üretim anlayışı meydana gelmiştir. Ülkelerin büyüme standartlarındaki değişim ile beraber daha hızlı ve yüksek hedeflerle tüketime dayalı bir kalkınma sistemi kurulmuştur. Sürecin devam etmesi ile beraber tüketiminde artması ile çevrenin ve kaynakların hızla tüketilmesine yol açarak, gelecek yeni kuşaklara kaynakların ulaşmasında ciddi tehlikeler meydana gelmektedir. Sanayileşme ile beraber de köylerden şehirlere doğru olan göçler ile de tüketim hızı daha artmıştır. Ekonomik iyileşmeler olmasına rağmen çevrenin ve kaynakların pek düşülmediği bir anlayış ortaya çıkmıştır. Bundan dolayı çevrenin ve kaynakların daha doğru kullanılması ve gelecek nesillere aktarılmasını hedefleyen ve aynı zaman da doğadaki bütün canlılarında yaşam haklarını koruyan bir sürdürülebilirlik anlayışı etrafında bir yenilenme süreci uygulanması gerekmektedir (Akpınar ve Pektaş, 2019:32).

İnsanlarda bu süreç içerisinde kendilerine yaşanabilir yerler oluşturma ihtiyacı duymaktadır. Bu yaşanılabilirlik mahiyetinde bir şehir oluşturmak içinde uzun süreli şehir planlamaları gerekmektedir. Bu noktada uygun yönetim modelleri, çevresel ve ekonomik olarak uygunluk, yerel vatandaşların kullanımında olan kamusal yerlerin verimli şekilde kullanılabilmesi ve en önemlisi insan odaklı bir şehir içinde yaşam alanının meydana getirilmesi gerekmektedir. Kamusal alanlar, özel alanların dışında kalan yerler olmakla birlikte insanların iletişim kurdukları, paylaşımında buldukları yerlerdir (Donat ve Yavuzçehre, 2016:117). Buna ek olarak sadece şehrin yapısı içerisindeki yerler olmayıp, ekonomik, siyasi, sosyal, kültürel alanları da içerisinde bulundurur. Bu doğrultu da şu anda oluşan çevresel kirlilikle beraber gelecekte de oluşabilecek çevresel kirliliğin önüne geçme, biden sonraki nesillere daha iyi bir doğa bırakma ve yaşanabilir bir şehir bırakmak önemlidir. İnsanlarda doğanın daha yaşanabilir çevre ihtiyacı dolayısıyla da insanlarda da büyük şehirlerden daha kırsal bölgelere gitme, yaşama veya en azından turistik olarak ziyaret etme ihtiyacı doğmaktadır. Cittaslow'da bu gibi yaşanabilir yerler oluşturma mantığından yola çıkarak oluşturan bir sistemdir (Ekşi ve Baz, 2019:72).

Dünyadaki değişimlerle beraber insanların eğitim seviyelerinin artması, refah seviyesinin artması ile seyahat hareketlerinde de giderek bir artış olmaktadır. İnsanlarda turizm faaliyetlerinde daha yeni, güncel ve farklı taleplerde bulunulmaya devam edilmektedir. Bu yönden hareket ederek sürekli tüketimden ziyade sürdürülebilir turizm hareketlerine de bir yönelim vardır. Bu mantıkla insanların iletişimlerinin yüksek olduğu, sosyal etkileşimin olduğu, kendi kendine yetebilen, yenilenebilir enerjilerin kullanıldığı, altyapı problemlerinin olmadığı, gelenek ve göreneklerini koruyan şehirlerin oluşması amaçlanmaktadır (Coşkun ve Doğan, 2019:274).

Bibliyometrik analiz ile incelenilen dönemdeki hem mevcut durum ortaya konulurken hem de ilerlemeler gözlemlenebilir. Bu durum da hem alanyazın hem de araştırmacılar için önem arz etmektedir (Zengin ve Atasoy, 2020:978). Ayrıca bir disiplinin gelişmesinde akademik yönden bakıldığında önemli olan konulardan bir tanesi de lisansüstü tezlerin incelenmesi olarak gösterilebilir. İlgili alandaki gelişim döneminin görülmesi açısından da etkili olmaktadır (Akkaşoğlu vd., 2019:1201).

Sürdürülebilirlik kavramı geçmişe göre günümüzde daha fazla önem kazanmıştır. Turizm sektöründe de sürdürülebilirlik mevcut kaynakların verimli ve uzun süreli kullanımı açısından önemli olmaktadır. Büyük turistik destinasyonlara nazaran küçük yerleşim yerlerinin de turizmden pay alması, aynı zamanda bu yolla yerel halkın da kalkınmadan pay alabilmesi önemlidir. Kültür, üretim ve insanın korunmasının hedeflendiği Cittaslow hareketi de akademik

çalışmalar içerisinde Türkiye'deki şehirlerin de katılımıyla, 2010 yılı itibariyle yer almaya başlamıştır.

Bu araştırma kapsamında da cittaslow başlığı altında yapılmış lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizinin yapılması amaçlanmıştır. Ulusal tez merkezinden elde edilen bu kapsamdaki veriler incelenip analiz edilerek, böylece gelecekte yapılacak bu alandaki tezlere dayanak ve kaynak sağlanmaya çalışılacaktır. Aynı zamanda bir bilim dalındaki konulara dair ilerlemeleri görmek açısından en önemli araçlardan bir tanesi de o alandaki ilgili araştırmaların incelenmesi olarak da akademisyenler tarafından kabul görmektedir (Zengin ve Serdaroğlu, 2020:1575). Bu çalışma da Cittaslow alanında yapılan çalışmaların konuları, çalışmaların yapıldıkları alanları, araştırma yöntemleri gibi kavramları da ortaya koyması yönünden de önem taşımaktadır.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Cittaslow anlam olarak biri İtalyanca biri de İngilizce iki kelimenin bir araya getirilmesi ile oluşmuş bir sözcüktür. Citta sözcüğü İtalyanca "şehir" Slow sözcüğü de İngilizce'deki "yavaş" anlamına gelen kelimelerin birleşimi ile oluşmaktadır. Yavaş şehir anlamına gelen Cittaslow hareketi 1999 yılında uluslararası bir uygulama olarak ortaya çıkmıştır. Yine bu hareketin temelini oluşturan yavaş yemek hareketi de 1986'da başlamıştır (Çolak, 2019:90). 1999 yılında kurulan Uluslararası Cittaslow Ağının merkez ofisi İtalyan Orvieto şehrinde (Batyk, ve Woźniak, 2019:57). Cittaslow kuruluşunun tam adı "Rete internazionale delle città del buon vivere" dir ve de "Uluslararası iyi yaşam şehirler ağı" anlamına gelmektedir (Lewandowska vd., 2019:560).

Küreselleşen dünya da çoğu şehir benzer yapılar halindedir. Bu benzer şehirler tek tip bir yapılaşma halinde olmaktadır. Şehirlerde gitgide daha çok birbirine benzemektedir. Küreselleşme ile yapılar, şehirler, yaşamlar birbirine benzerken kendi özgünlüğüne sahip şehirlerin kimlikleri de bu süreçte zedelenmektedir. Bundan dolayı şehirlerdeki topluluklarda gitgide kendi benliklerinden uzaklaşmaktadır. Bu da dünya birbirine benzerken yani dünya küçülürken eş zamanlı olarak kimliğini de kaybetmesine sebep olmaktadır (Sağır, 2017:51).

Bununla beraber tüketiminde hızlı olması var olan kaynakların uzun süre dayanmasını engelleyebilir. Bundan dolayı sürdürülebilir şehirler oluşturulması gelecek nesillerin ihtiyaçlarının karşılanması yönünden de verimli olacaktır. Böylece sürdürülebilir şehirler oluşturulabilir. Sürdürülebilir şehir örneklerinden bir tanesi de şehirlerin kimliklerinin korunması ve daha ileriye gidebilmesine yardımcı olan Cittaslow (yavaş şehir) oluşumudur (Alagöz, 2018:139).

Yaşamın her alanında yüksek bir hızın açıkça görülebildiği günümüz, hızlanma çağı olarak adlandırılabilir. Bu nedenle nüfusu 50 binden az olan küçük yerleşim yerleri önemli olmaktadır. Nüfuslar genellikle belirli şehirlere yığıldığından dolayı, bu küçük şehirler turistler için çekici olmakla beraber, hızlı olan yaşamlardan kaçma fırsatı sunarlar. Bu gibi yerleşim yerleri hem çevresel konularına olan ulaşım gibi eksiklikler hem de yeterli turistik tesis kapasitesi konusunda sınırlı olduğundan dolayı çevredeki büyük yerleşim yerlerine kıyasla turistik çekicilik yönünden zayıf kalabilmektedir. Bu sınırlamalara rağmen sahip oldukları kıymetli değerleri, modern dünyada pek olmayan küçüklük olgusu ile insani yönden gelişmişliği, kentsel mimarisi, sessizlik ve huzuru ile diğer büyük şehirlerden ayrılırlar. Küçük şehirlerdeki yerel yönetimlerle halkın etkileşimi daha hızlı ve sürekli olabilmektedir. Bundan dolayı da ihtiyaç ve beklentiler daha net bilinebilir. Bu nedenle de bu bölgelerde sürdürülebilir kalkınma stratejilerinin uygulanması da daha kolay olmaktadır (Zawadzka, 2017:91).

Bunlara ilave olarak küçük yerleşim yerlerindeki yerel toplumların sürdürülebilirlik uygulamalarındaki payının düşük olduğu varsayılmaktadır ve bundan dolayı da toplum katılımını içine alan sosyal sürdürülebilirlik hareketleri tam olarak yerleşmiş değildir (Park ve Kim, 2016:352). Cittaslow hareketi bu noktada yerel halkı da sürdürülebilir turizm faaliyetlerinin içerisine katarak hem bölgesel bir kalkınma hareketi oluşturabilmekte hem de turizm de sürdürülebilirlik politikalarının uygulanabilirliği açısından önemli olmaktadır.

Cittaslow oluşumu yavaş yemek hareketi ile bağlantılı olarak başlamış ve şehirlerdeki unutulmaya yaklaşan yaşam biçimlerinin korunmasını uluslararası ölçütlerle korumaya çalışan bir harekettir. Bu bağlamda elde olan mevcut kaynakların kullanımı ve iyileştirilmesi amaçlanmakta olup, Cittaslow oluşumu turizm yönünden de destinasyonların geliştirilmesi için faydalı bir araç olmuştur (Çoban ve Harman, 2016:236). Cittaslow ve slow food hareketleri ile üretime bir canlılık getirilmesi, yerel halkın yaşadıkları bölgenin değerini bilmesi, şehirlerine sahip çıkmaları planlanmaktadır. Bu bölgelerdeki hayatın canlandırılması ve yerel mahsullerin tüketilmesinde amaçlar arasındadır (Pajo, 2017:463). Yavaşlık kavramı ile beraber turizm, yemek ve yavaşlık üzerine şehirlerin gelişmesi ile bu felsefe üzerine gelecek zamanlarda turizm endüstrisinin sürdürülebilir ve çevre dostu yönlerine dair daha fazla hayranlık uyandıran yönlerinin ortaya çıkması sağlanabilecektir (Chi ve Han, 2020:361).

Cittaslow, yerel ve geleneksel kültürü koruyan, bir hareket olmakla beraber Cittaslow farklı amaçlar içinde tercih edilmektedir. Cittaslow uluslararası ağına dâhil olmak için gerekli koşullar arasında; kentsel yaşam kalitesini artırmak, bölgesel kalkınmayı sürdürmek, kentsel öz kimliğini korumak, kentsel farklılıklarla ilgili farkındalık yaratmak gibi sebepler yer alır. Bunları yanı sıra; kentsel dönüşümü sağlamak, uluslararası olmak, küreselleşmenin dezavantajlarından kaçınmak, sosyal ilişkileri geliştirmek, uluslararası alanda tanınırlığını artırmak, turistik çekiciliği artırmak gibi amaçlar cittaslow ağına katılmak için sebepler arasındadır (Stanowicka, 2020:141).

Bu hareketin amacı, yavaş yemek kavramını insan yaşamının diğer alanlarına genişletmek ve sonuç olarak yerel topluluklara yeni bir yaşam konsepti sunmaktır. Cittaslow hareketi, küreselleşme çağında yaşam hızının aşırı hızlanmasına karşı çıkan yavaşlık felsefesine dayanmaktadır (Wierzbicka, 2020:206). Aynı zamanda cittaslow hareketi ile beraber kültürel çeşitliliği teşvik etmek, çevreyi korumak, yerel ürünleri teşvik etmekle beraber yaşam kalitesinin artırılması da hareketin ana amaçları arasındadır (Jaszczka vd., 2021:2). Roma'daki tarihi İspanyol Merdivenlerini büyük bir ayaküstü (fast-food) şirketinin zincir bayilerinden birisinin açılmasından sonra yerel halkın protesto etmesi ile slow food hareketi başlamıştır. Bundan sonra 1999' da Chianti, Orvieto, Bra ve Positano Belediye Başkanları da bu mantıkla yola çıkarak şehirlerde da slow food gibi hareketin başlamasına öncülük etmişlerdir ve Cittaslow hareketini uygulamaya koymuşlardır. Kurulan birlik ile şehirlerde yerel kültürlerin korunması, mimarinin korunması, çevrenin temiz tutulması ve yerel yemeklerin tanıtılması gibi fikir birliklerine varılmıştır. Bu mana da şehirlerin kendi kimliklerini, kültürlerini korumak hedeflenmektedir (Çolak, 2019:90).

"Hızlı yaşam" ideolojisinin yerine geçebilecek bir hareket olarak Cittaslow, "yerel çeşitlilik ve ekonomik kültürel güçlere odaklanan, tarihi kaynakları değerlendiren, gelenekler üzerine inşa edilen yavaş, rahat bir yaşam temposunu teşvik eden farklı bir şehir gelişimi tarzını destekleyen" bir kavramdır. Bu kavram üzerinden, yerel yönetimler için yararlı bir çerçeve oluşturulabilir. Bazı yönetimlerin ilerleme ve yenilik peşinde koşma çabalarını ve taahhütlerini temsil etmektedir. Ekonomik olanların aksine yaşam kalitesi teması etrafında sosyal ve yerel çıkar ağları oluşturur. Cittaslow'un yapısı gereği çevre, ekonomi ve yerel toplulukla ilgili planlama süreçlerinde önemli yönleri içeren bütüncül sürdürülebilir kalkınma ve yönetim fikirlerine katkıda bulunduğu vurgulanmaktadır (Presenza vd., 2015:481).

Cittaslow hareketinin logosuna bakıldığında; hareket için kendilerine bir salyangoz temasını ana fikir edinmişlerdir. Salyangoz üzerinde modern ve tarihi yapıları taşımaktadır. Turuncu renge bürünen bu salyangoz yavaş yemek hareketinin de logosu olan salyangozdan gelmektedir. Ve de aktarılmak istenilen mesaj şöyle ifade edilmektedir; “Yavaş, temkinli, ancak kararlı bir şekilde ilerleyen salyangoz, cüssesinden beklenmeyecek mesafeler aşmakta; bunu yaparken de geçtiği yerlerde ince bir iz bırakmaktadır” (Zengin ve Genç, 2018:587).

Ayrıca Cittaslow hareketi içerisine dâhil olan şehirlere “salyangoz bayrağı” asmaları hakkı sağlanmaktadır. Bu bayrakta şehrin bu harekete dâhil olduğunu simgeleyerek bir kalite sembolünü temsil etmektedir (Dündar ve Sert, 2021:77). Turuncu olan yavaş şehir hareketinin logosu da yavaş yemek hareketinin logosu olan kırmızı salyangoz logosu ile benzerlik göstermektedir.

Şekil 1. Yavaş Şehir (Cittaslow) Logosu

Yavaşlık hareketi, hızlı küreselleşme ve herkesin aynı şekilde tüketimde bulunmasına karşı gelinmesi amacıyla ortaya çıkmıştır. Ana mantık yaşam kalitesinin yükseltilmesini hedeflemektedir. Hayatımızın her yönünde bireyin yaptıklarının tadını alması, zaman olarak kendini sıkıştırmadan hareket etmesini ifade eder. Günümüz dünyasında hız kavramını hayatın her alanında karşımıza çıkmaktadır. İş hayatında, ulaşımda, okulda, yemekte her yerdedir. Bu yavaşlık hareketleri ile de bir farkındalık oluşturma ve yapılan işlere yeteri kadar vakit ayırma gerektiği vurgulanmaktadır (Şahin ve Kutlu, 2014:56).

Cittaslow oluşumu ayrıca şehirlerin bir marka olmasına da katkı sağlamaktadır. Sürekli hareketli halde bulunan pazar yapısından dolayı artık sadece mal ve hizmetlerin yanında şehirlerde markalaşmaya başlamıştır. Marka şehir ifadesi ile o şehrin turistik ziyaret edilebilecek yerleri, kültürü, yaşam olanakları, tarihi yapıları, iş imkânları gibi özellikleri ile şehre olumlu bir katkı sağlaması vurgulanmaktadır (Gökaliçler, 2017:327). Cittaslow gibi hareketler ile şehirlerin potansiyelini geliştirme, şehri tanıtmaya, turizmi geliştirme veya bu modelin ve ağ işbirliğinin uygulanmasından kaynaklanan diğer faydaları elde etme şansı ortaya çıkabilmektedir (Farelnik vd., 2021:142).

Cittaslow ağına katılan şehirlerde, çevreye karşı duyarlı bir yapı meydana getirilmesi, ayrıca insanlara yararlı olabilecek temiz ve yenilenebilir enerjilerin tüketildiği bir yapı oluşturulması hedeflenmektedir. Cittaslow, şehirlerin ileriye dönük bir güvence altında alınmasını planlar. Yerel yönetimler adına bir yol haritası çıkarır. Çarpık yapılaşmanın önüne geçmeye, sadece maddi kazanç hedefi için kaynakların tüketilmesine, her şeyin hızla yapılmasına, insanların gelenek ve göreneklerini kaybetmesine ve insanların birbirinden iletişim olarak kapak bir yaşam sürmesine karşı olan bir yapıdır (Özmen vd., 2016:11).

Türkiye'deki ilk olarak cittaslow hareketine katılan yer İzmir'in Seferihisar ilçesi olmuştur. 28 Kasım 2009 tarihi itibarıyla kabul edilen Seferihisar, Cittaslow içerisindeki 129. şehir olmuştur (Sırım, 2012:126). Mayıs 2021 tarihi itibarıyla de dünya çağında 30 ülkede 278 şehir cittaslow üyeliğine sahiptir (www.cittaslow.org). Bunlar içerisinde 18 şehir Türkiye'dendir. Türkiye'den üye olan Seferihisar haricindeki 17 şehirde, Ahlat, Akyaka, Eğirdir, Gökçeada, Güdül, Göynük, Gerze, Köyceğiz, Halfeti, Mudurnu, Perşembe, Şavşat, Taraklı, Uzundere, Vize, Yalvaç ve Yenipazar'dır (<https://cittaslowturkiye.org>).

Türkiye'deki yavaş şehir hareketine dâhil olan şehirler üzerine araştırmalar artarak devam etmektedir. Yapılan araştırmalarda yavaş şehir politikasının ve felsefesinin asıl manasıyla uygulamaya konulduğunda hedeflenenlerin gerçekleştirilebileceğine inanılmaktadır. Bu nokta da tanıtıma dair eğitim ve de faaliyetlerin yapılması gerektiği vurgulanmaktadır. Küçük yapıya sahip olan bu şehirlerin ilerlemesinde cittaslow üyeliği ile sürdürülebilir kalkınmada önemli adımlar atılabileceği ve de şehir yönetimine pozitif etkileri olacağı belirtilmektedir. Hareket dâhilinde yaşam kalitesi ve de canlıların çevreyle olan yaşamı destekleyen, bunun yanında altyapı geliştirmelerinin de üzerinde durulduğu bir sistem kurulmaktadır. Bu oluşum ile beraber uluslararası iletişim yönünden de avantajlar elde edilmektedir. Cittaslow ile hızlanan şehirleşme yapısına karşı durulabilmekte doğal ve kültürel yaşam muhafaza edilmektedir (Kuşay ve Türkden, 2021:109).

Bir şehrin cittaslow birliğine üye olabilmesi içinde bazı kıstaslar mevcuttur. Bu noktada gerekli şartları oluşturan ölçütler iki başlık halindedir. Bunların ilki perspektif ve ikincisi ise zorunlu ölçütlerdir. Zorunlu kıstaslar başlığı yapılması mutlaka gerekli olan maddeleri içerirken, perspektif kıstaslar ise aday olan şehrin ilerleyen zamanlarda yapmayı taahhüt ettiği maddelerdir. Bu maddeler kapsamında aday olan şehirlerin her biri için bir değerlendirme yapılır ve bu ölçütlere göre en az 50 puan alması gerekmektedir. Aday olan şehirler ilk aşamada bir yıllık bir deneme süresine tabi tutulurlar. Aday şehirler bu süre zarfında perspektif ölçütler listesindeki şartları yeri getirdikçe puan kazanır ve bu süreçteki gelişmeye göre bir değerlendirme daha yapılır (Pajo ve Uğurlu, 2015:67).

Cittaslow üyesi olabilmek için aday yörenin nüfusunun da 50.000'i geçmemesi gerekir. Cittaslow ölçütleri yedi başlık altında toplanmaktadır. Bunlar; çevre politikaları (1), altyapı politikaları (2), teknolojiyen yararlanarak kent kalitesinin artırılmasına yönelik faaliyetler (3), yerel ürünlerin ve üretimin desteklenmesi (4), misafirperverlik/konukseverlik (5), farkındalık ve slow food faaliyetleri (6) ve projelerinin desteklenmesidir (7) (Keskin, 2012:91). Belirtilen şartlar yerine getirilip şehirler ağa katılımı sağlandıktan beş yıl sonra geçirdiği müteakip değerlendirme sırasında da bu maddeler Yeniden Sertifikasyon işleminde de kullanılır (Brodziński ve Kurowska, 2021:2).

Bu başlıklar içerisinde yer alan çevre politikaları ile doğal ve yapay tabii değerlere sahip çıkılması ve iyileştirilmesi hedefiyle yönetim tarafından alınması gereken ileriye yönelik önemler açıklanmaktadır. Çevre politikaları sayesinde bireylerin sağlıklı bir çevrede hayat sürdürmeleri ve İnsanların yaşadıkları çevreyi korumayı hedeflenmektedir. Çevre politikalarına destek olan diğer bir madde de altyapı politikalarıdır. İnsanların daha yaşanabilir bir şehir yapısına sahip olması için şehirsiz teknik ve sosyal altyapıya şartlarının düzenlenmesi gerekmektedir. Bu noktada cittaslow kıstaslarında trafik düzenlemeleri, bisiklet yolları, tıbbi destek merkezleri, sosyal tesisler gibi çeşitli altyapıların kurulması beklenmektedir. Teknolojiyen yararlanarak kent kalitesinin artırılmasına yönelik faaliyetler de yaşam kalitesinin yükseltilmesine yönelik daha iyi bir kaliteye sahip doğayla uyumlu çevre teknolojilerinin geliştirilmesini planlamaktadır.

Yerel üretimi desteklemek ölçütü de yerel olarak ekonomik gelişme ve kalkınma ile aslında hem bölgesel büyümeye destek verilmesini hem de ulusal çapta büyümeye katkı verilmesidir.

Buradaki ana hedef ise yerel kaynakların en iyi ve doğru şekilde kullanılmasını sağlamaktır. Misafirperverlik ölçütü de turizmdeki en önemli maddeler arasında yer almaktadır. Bölgenin turistik konuda gelişmesine katkı sağlayarak, yerel halkın turizm konusunda bilinçlenmesini hedefler. Farkındalık ile de bölge halkının Cittaslow hakkında bilgi edinilmesini sağlamak amaçlanmaktadır. Konu hakkında eğitimler ile farkındalık oluşturulması planlanır. Son ölçütte slow food faaliyetleri ve projelerinin desteklenmesi de Cittaslow'un ortaya çıkışına yol gösteren slow food uygulamalarının şehirde uygulanmasına yöneliktir. Böylece slow food kapsamında okullarda bahçeler oluşturulması, tat ve beslenme eğitimleri verilmesi, yok olmaya yüz tutmuş ürünlerin korunması için hamleler yapılması gibi maddeler kıstaslar arasında yer almaktadır (Karataş ve Karabağ, 2013:5).

Genel olarak Cittaslow kavramı ile beraber, hayatımızda gün geçtikçe daha fazla duymaya başladığımız sürdürülebilirlik kavramının uygulanması içinde önemli bir alan oluşmaktadır. Tüketim alışkanlıklarımızı dengeleyebileceğimiz, gereksiz olanları çıkarabileceğimiz bir ortam oluşturulabilecektir. Ek olarak işletmeler için de uzun vadeli hayatta kalabilmeleri için olumlu bir avantaj sağlayacaktır. Hem bireyler için hem de işletmeler ve kamu kurumları için var olan kaynaklarının korunması bunların sürdürülebilir bir şekilde hayatlarımızda kalması için yavaş şehir kavramı değerli olmaktadır.

YÖNTEM

Bibliyometrik analiz; belirli bir alanda belirli bir dönemde ve belirli bir bölgede kişiler ya da kurumlar tarafından üretilmiş yayınların ve bu yayınlar arasındaki ilişkilerin sayısal olarak analiz edilmesidir. Bu çalışmada Türkiye'de 2010-2020 yılları arasında yapılmış olan Cittaslow konusu ile ilgili lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizinin yapılması, araştırma içeriğinde bu alanda yapılan lisansüstü tezlerin içeriksel olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma cittaslow alanındaki tezlerin ilk kez incelenmesi açısından önemli olmakla birlikte bu alanda yapılacak çalışmalara da yol gösterebilmesi açısından önemlidir. Ayrıca mevcut çalışmalar hakkında da bizlere bilgiler vermektedir. Bu ve benzeri yapılan çalışmalar ile ilgili alandaki genel bakış ortaya çıkarılarak var olan durum belirlenir, ilgili alan hakkında bir özet ortaya çıkarılabilir ve de yeni yapılacak araştırmalara kolaylık sağlanabilir (Akpur ve Zengin, 2020:3459). Bibliyometrik çalışmalar belgelerin veya yayınların belli başlı özelliklerini incelenerek bilimsel iletişimle ilgili farklı bulguların ortaya çıkmasını sağlayan bir yöntemdir (Al, 2008: 18). Bibliyometrik çalışmalarla akademik yayınlardaki araştırmaların farklı özellikleri analiz edilerek bilimsel iletişime dair sonuçlar ortaya çıkarılmaktadır. Elde edilen bulgular ile karşılaştırmalar yapılarak, bilimsel iletişimde hangi araçların ne oranda kullanıldığı tespit edilebilmektedir (Ulu ve Akdağ, 2015:7).

Çalışma kapsamında "araştırmanın yapıldığı yıl", "lisansüstü düzeye göre dağılımları", "çalışmaların dili", "yapıldıkları üniversite", "anabilim dalları", "yapıldıkları enstitüler", "danışman unvanları", "araştırma yöntemleri", "kullanılan teknikler", "kaynakça sayıları", "yerli ve yabancı kaynak kullanımı", "atıf yapılan kaynakların türleri" (kitap, makale, tez, bildiri, internet ve diğerleri) analiz edilerek incelenecektir.

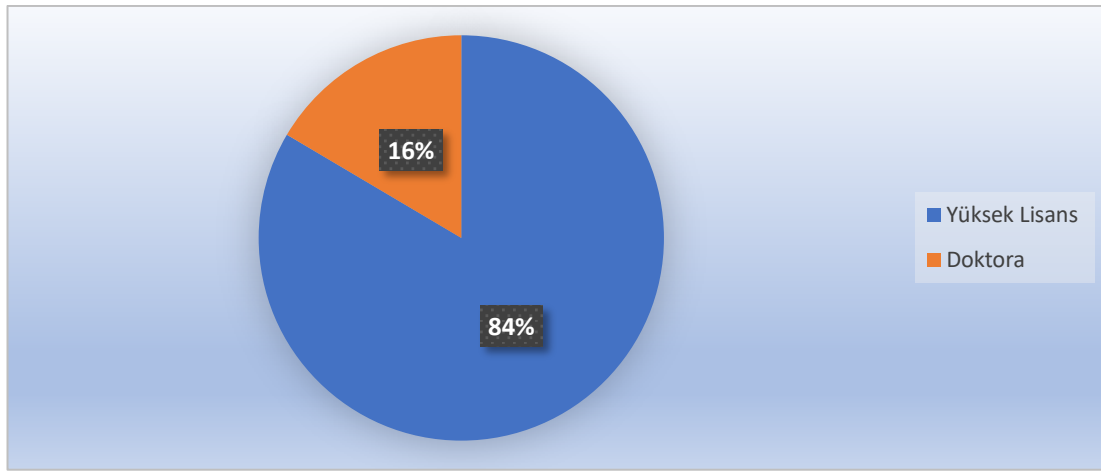
Cittaslow alanındaki çalışmaların ilki 2010 yılında yayınlandığı için doğal olarak bu alandaki tüm lisansüstü çalışmalar araştırmaya dâhil edilmiş olmaktadır. Türkiye'de ilk kez bir şehrin Cittaslow unvanını almasının 2009 yılında olduğu göz önüne alırsa çalışmaların hızlı başladığı söylenebilir. Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezler, Yüksek Öğrenim Kurumu Tez Merkezinden elde edilmiş olup tez adı, dizin veya özet kısmında "cittaslow" geçen çalışmalar araştırmaya dâhil edilmiştir. İncelenen lisansüstü tezler izinli kategoride olanlardır. Tez adı

kapmasında arama yapıldığında toplam 72 izinli çalışma çıkarken, özet kısmı ve dizin kısmı da dâhil edildiğinde çalışma sayısı 114 çıkmış olmaktadır. Araştırma kapsamına alınan lisansüstü çalışmalarda, içerik olarak ilgili olan 97 adet lisansüstü tezin incelesi yapılmıştır.

BULGULAR

Toplam da 97 adet tezin incelendiği bu araştırma da “araştırmanın yapıldığı yıl”, “lisansüstü düzeye göre dağılımları”, “çalışmaların dili”, “yapıldıkları üniversite”, “anabilim dalları”, “yapıldıkları enstitüler”, “danışman unvanları”, “araştırma yöntemleri”, “kullanılan teknikler”, “kaynakça sayıları”, “yerli ve yabancı kaynak kullanımı”, “atıf yapılan kaynakların türleri” olmak üzere toplam 12 başlık altında bulgular oluşturularak incelemeler yapılmıştır.

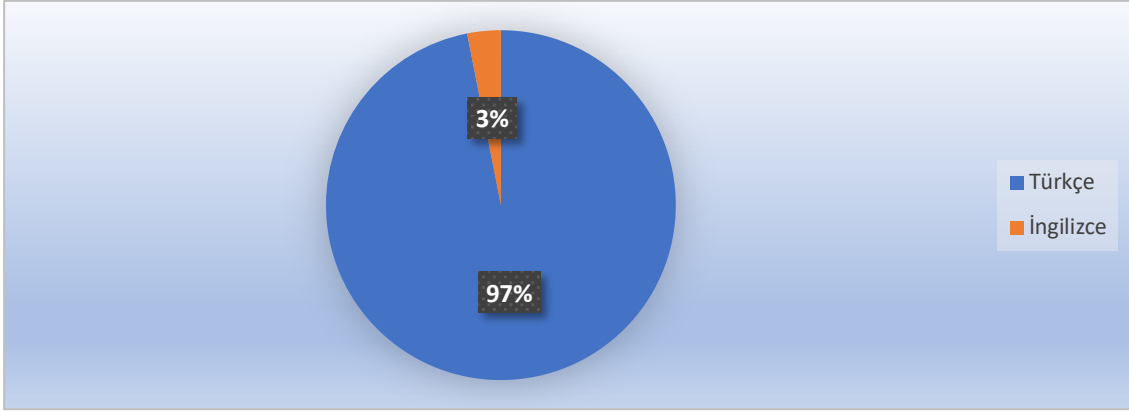
Grafik 1. Tezlerin Derecelere Göre Dağılımı

Grafik 1'e göre, araştırma kapsamında ilk olarak incelenen tezlerin lisansüstü düzeylere göre dağılımına bakıldığında, toplamda araştırmaya dâhil 97 tez çalışmasının büyük çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğu görülmektedir. 97 tezin %16'sını oluşturan doktora tezleri 16 adet olup buna ek olarak 81 tane de yani %84 oranında da yüksek lisans tezi mevcuttur.

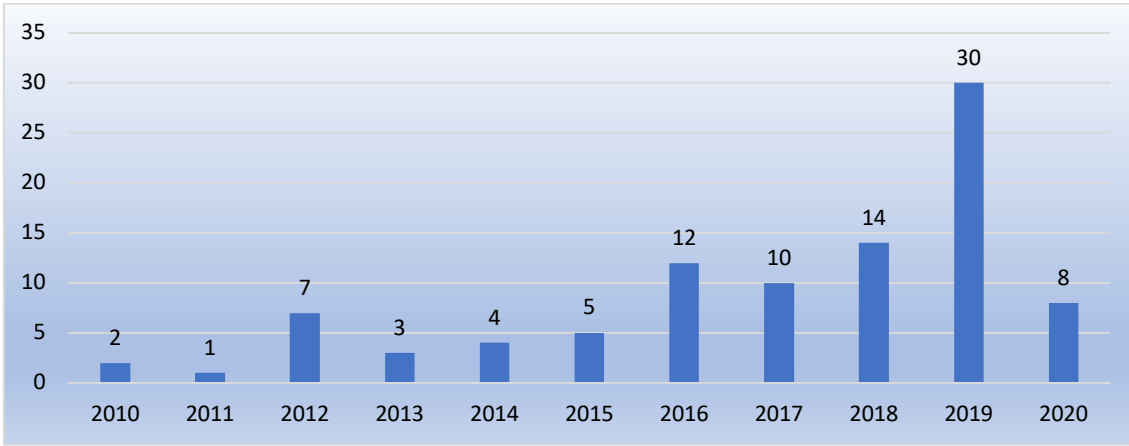
Cittaslow kavramıyla ilgili olan tezler 2010 yılından itibaren akademik olarak lisansüstü tezlerde konu edinilmeye başlamıştır. Bu nokta ilk olarak Cittaslow unvanının Türkiye'de 2009 yılında Seferihisar ilçesinin almasından sonra bu tarihte başlaması normaldir. İlgili alandaki tezlerin ilk yıllardaki sayıları düşük olmakta olup ilerleyen yıllara doğru konunun incelenme oranının arttığı tablo üzerinden de gözlemlenebilmektedir.

Grafik 2'ye göre, araştırmaların yapıldığı lisan üzerinde bakıldığında büyük çoğunluğunun Türkçe dilinde yapıldığı görülmekte olup 3 adet İngilizce dilinden lisansüstü tez bulunmaktadır. Bu çalışmaların 2'si yüksek lisans biri doktora tezi olup hepsinin danışmanları doçent unvanına sahiptir. Bu çalışmaların ikisi Orta Doğu Teknik üniversitesinde birisi de Atılım Üniversitesi bünyesinde yapılmıştır.

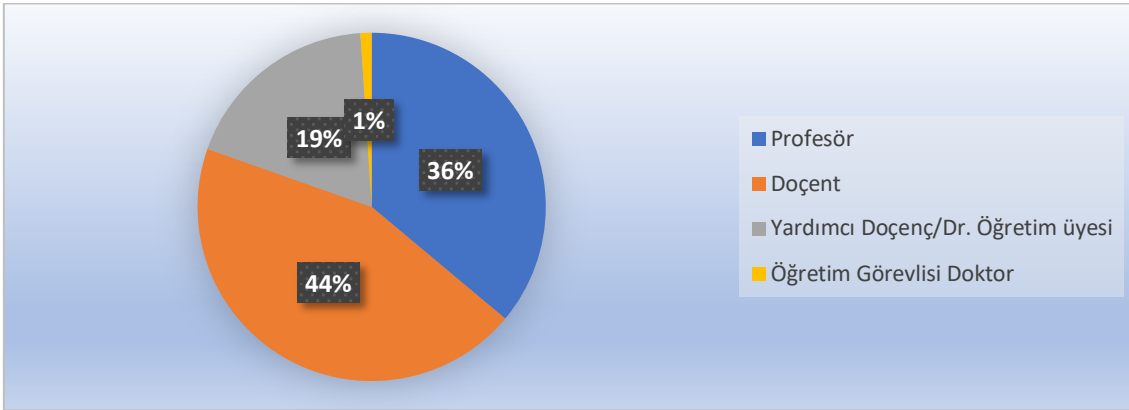
Grafik 3 incelendiğinde yatay ekseninde tezlerin sunulduğu yıllar görülmekte olup dikey ekseninde de hangi yıl kaç adet lisansüstü tez yapıldığı gösterilmektedir. İlk yıl olan 2010'da 2 çalışma yapılmışken en yüksek çalışmanın yapıldığı yıl olan 2019 yılında toplamda konu üzerine 30 adet lisansüstü tez çalışması yapılmıştır. Bu nokta da Türkiye'deki Cittaslow ağına katılan şehirlerin artması ve de çeşitli akademik alanlarda bu kavramın inceleme alanlarına dâhil olması önemlidir.

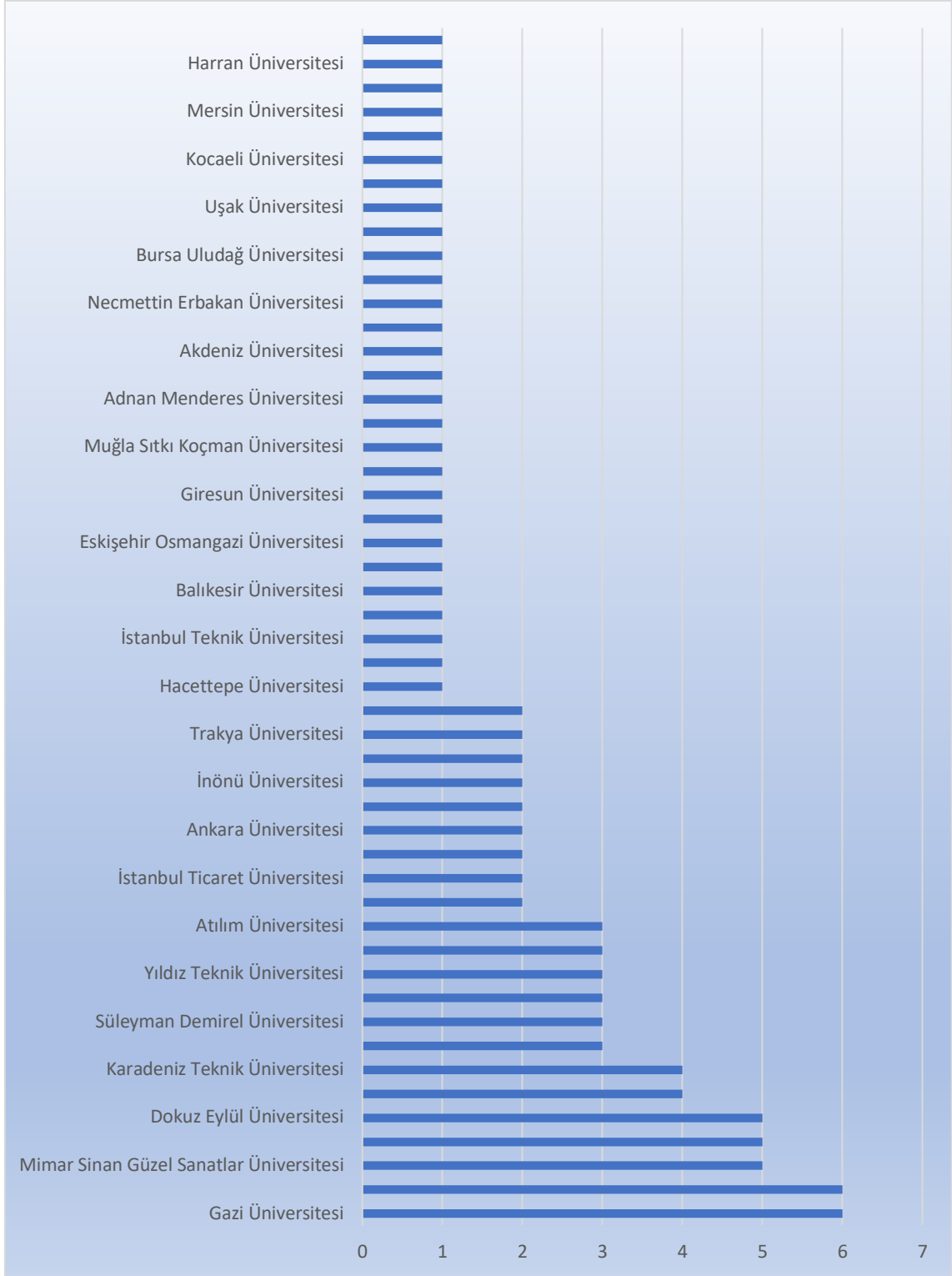
Grafik 2. Tezlerde Kullanılan Diller

Grafik 3. Tezlerin Hazırladığı Yıllara Göre Dağılımı

Grafik 4. Tez Yöneticilerinin Unvanlara Göre Dağılımları

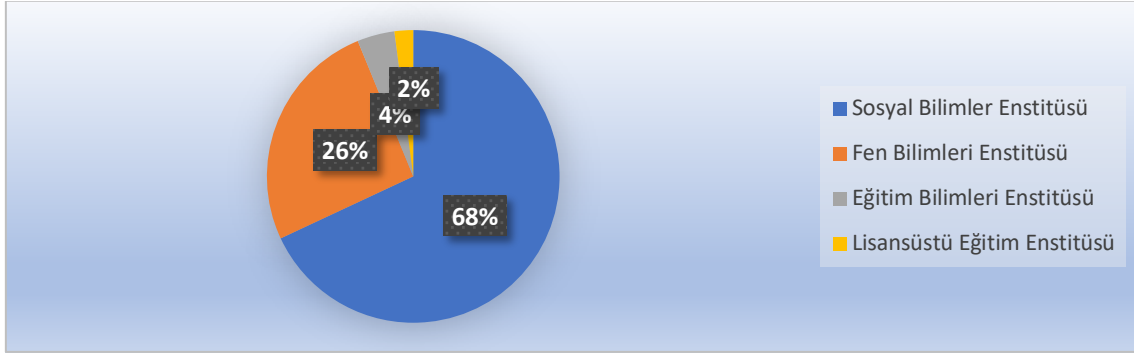
Grafik 5. Tez Çalışmalarının Gerçekleştirildikleri Üniversitelere Göre Dağılımı

Grafik 4'e göre, danışman unvanları dağılımına bakacak olursak, araştırmalarda tezlerin %44'üne doçentler tarafından danışmanlık edilmiş, %36'sı tez profesörler ile gerçekleştirilmiş, tezlerin %19'u yardımcı doçent/Dr. öğretim üyesi unvanına sahip akademisyenler ile gerçekleştirilmiştir

olup %1'i de öğretim görevlisi doktor unvanına sahip akademik personel danışmanlığında yapılmıştır.

Grafik 5'e göre, İncelenen tezlere hangi üniversitelerde yapıldığı noktasından bakıldığında birçok üniversite de konu üzerine çalışma yapıldığı görülmektedir. Toplam da 50 üniversite bünyesinde ortaya çıkan 97 tez bulunmaktadır. Üniversiteler bazında bakıldığında en çok çalışmanın 6'şar adet ile Gazi üniversitesi ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde yapıldığı görülmektedir.

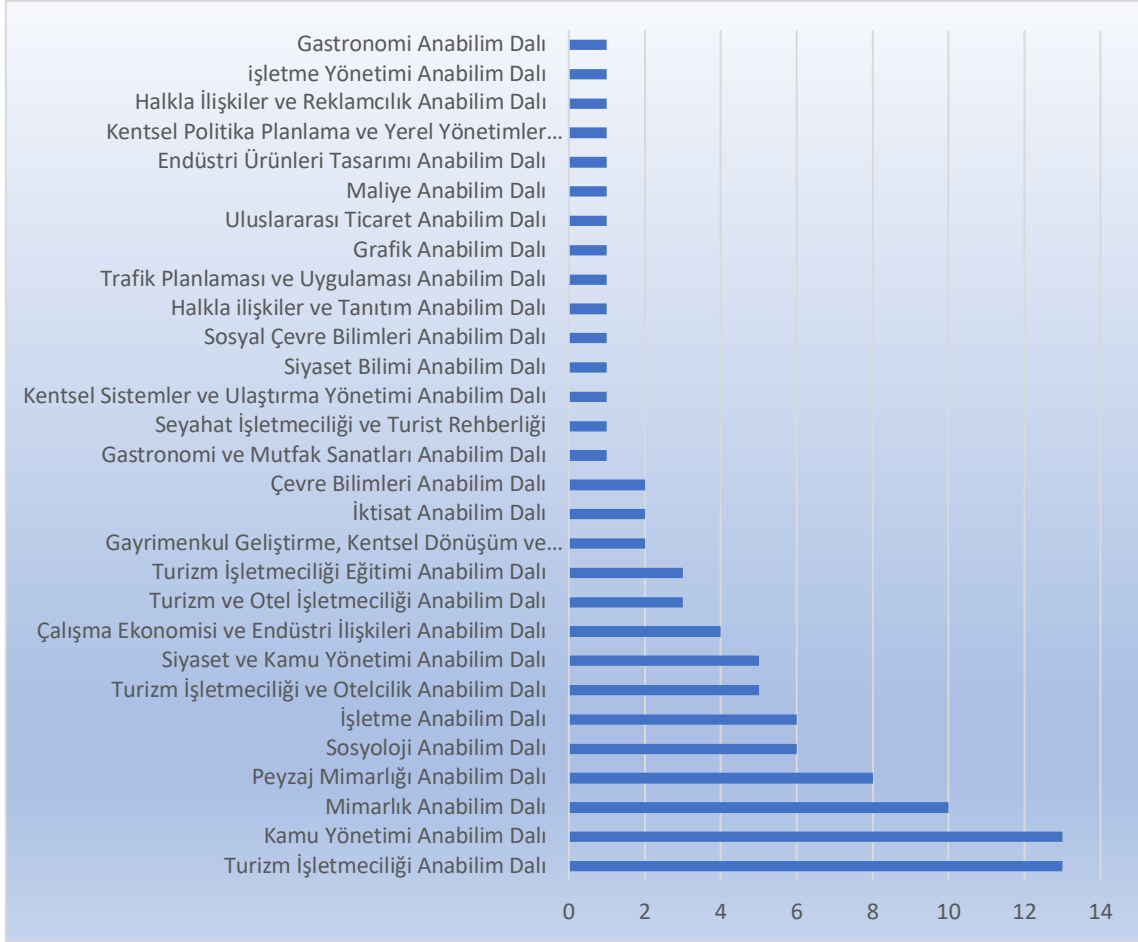
Tablo 5'te de görüleceği gibi çalışma kapsamındaki üniversitelerin büyük çoğunluğu devlet üniversitesidir. Ayrıca aynı kapsamda özel ve vakıf üniversitelerinde de çalışmaların yapılmış olduğu görülmektedir.

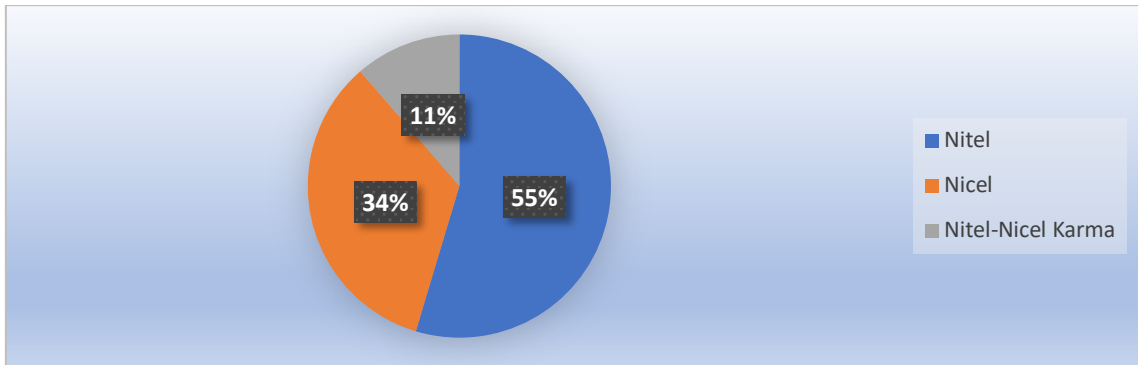
Grafik 6. Tezleri Gerçekleştirildikleri Enstitülere Göre Dağılımı

Grafik 6'ya göre, ilgili tezler incelendiğinde araştırmalar 4 enstitü etrafında ortaya çıkmıştır. Bunlar içerisinde en yüksek oranda toplam da 66 adet çalışmanın yapıldığı sosyal bilimler enstitüsü, ardından diğer en yüksek çalışma sayısına sahip olan 25 çalışma ile fen bilimleri enstitüsü, 4 çalışma ile eğitim bilimleri enstitüsü ve 2 adet çalışma ile lisansüstü eğitim enstitüsüdür. Burada konu üzerine yapılan ilk çalışmaların fen bilimleri üzerine olduğu görülmektedir. Sosyal bilimler alanında daha yoğunluklu olarak çalışılan bu araştırma alanı şehir ve çevre üzerine olduğundan fen bilimleri ve de sosyal bilimlerde ağırlıklı olarak çalışılmıştır. Fen bilimlerinde olan çalışmalar genellikle mimari ve çevre yapısı üzerine olan araştırmalardır. Sosyal bilimlerde de cittaslow ile beraber gelen sistem ile insan üzerine olan etkileri üzerine çalışmalar yapıldığı gözlemlenmektedir.

Grafik 7'ye göre, anabilim dallarına göre çalışmaların dağılımlarına bakıldığında kamu yönetimi anabilim dalı ve turizm işletmeciliği anabilim dalları üzerinde eşit bir yoğunluk görülmektedir. İki anabilim dalında da 13'er araştırma gerçekleştirilmiştir. Ardından peyzaj mimarlığı ve mimarlık anabilim dalları gelmektedir. Burada da sosyal bilimler ile fen bilimleri arasındaki yukarıdaki ilişki gözlemlenebilmektedir. Cittaslow oluşumunun gittiği şehirlere turistik olarak değer kazandırması da turizm alanında yapılan çalışmaların fazla olmasının sebebi açıklamaktadır. Akademik olarak turizm alanında farklı anabilim dalları içerisinde de Cittaslow üzerine çalışmalar olduğu görülmektedir. Gastronomi ve mutfak sanatları, seyahat işletmeciliği ve turizm rehberliği, turizm işletmeciliği eğitimi, turizm ve otel işletmeciliği gibi anabilim dallarında bu konu yer edinmiş ve de toplamda 27 tez ortaya çıkmıştır. Diğer yandan konunun şehircilik üzerine olması ve de bölgedeki sürdürülebilir sistemler üzerine bir alan olması dolayısıyla mimarlık ve çevre konularıyla beraber kamu yönetimi anabilim dalında yoğunluk göstermesi normaldir.

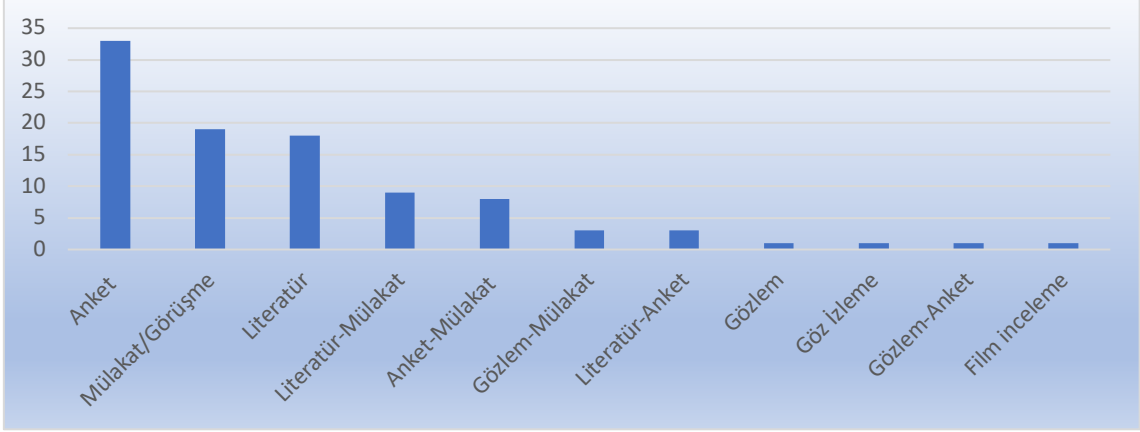

Grafik 7. Tezlerin Gerçekleştirildikleri Anabilim Dallarına Göre Dağılımı

Grafik 8. Tez Çalışmalarında Kullanılan Yöntemlerin Dağılımı

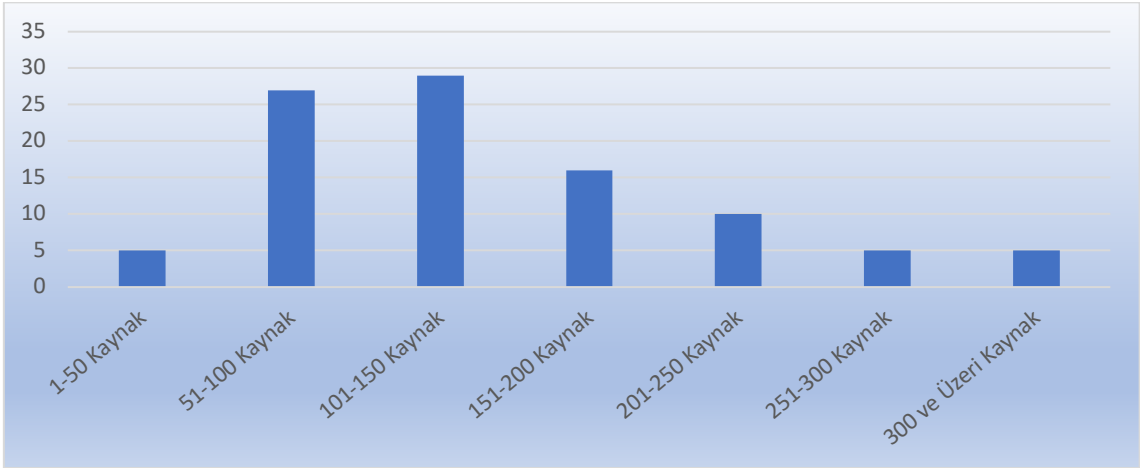
Grafik 8'deki Araştırma yöntemlerine göre, lisansüstü tezlerin dağılımına bakılacak olursak bu nokta da nitel ve nicel yöntemler karşımıza çıkmaktadır. Araştırmaların %55'lik kısmını oluşturan çoğunluk kısmı nitel araştırma yöntemleriyle gerçekleştirilmiştir. %34'ü araştırma da nicel yöntemlerle gerçekleştirilmiş olup buna ek olarak %11'lik kısmı oluşturan tezde de hem nitel hem nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı karma yöntemlerden faydalanılmıştır. Karma araştırma yöntemlerinde bir diğer dikkat çeken nokta da toplam olarak 11 adet yapılan nitel-nicel karma yöntem kullanımının 6 adeti doktora tezleri içerisinde yer almaktadır. Doktora tezlerinin %50'sinden fazlasında karma yöntem kullanıldığı görülmektedir.

Grafik 9. Tezlerde Veri Toplamak Amacıyla Kullanılan Tekniklerin Dağılımı

Grafik 9'a göre, dikey ekseninde çalışma sayısı yatay ekseninde kullanılan tekniklerin dağılımı görülmektedir. Buna göre, nitel ve nicel yöntemlerin kullanıldığı araştırmalarda nitel yöntemlerin kullanımı dikkat çekerken nicel yöntemlerde anket tekniğinin kullanımında bir yoğunluk görülmektedir. Araştırmalarda kullanılan araştırma tekniğine göre tezlere baktığımızda 97 çalışmanın 33'ünde anket tekniğinden faydalanılmıştır.

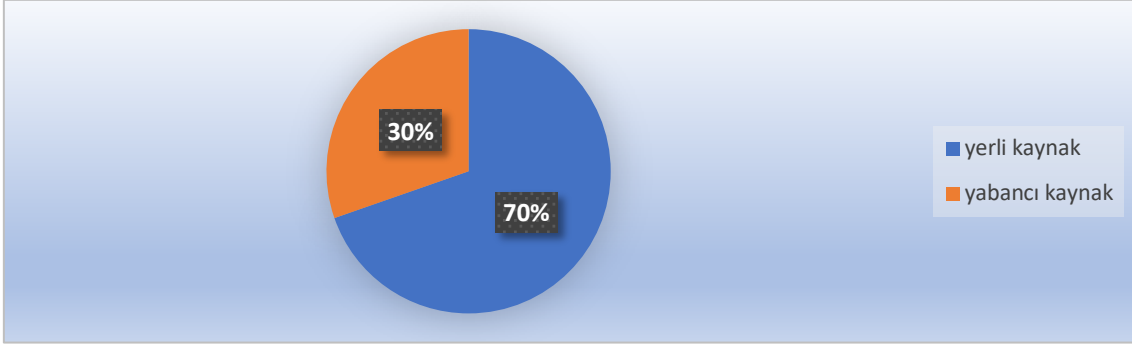
Bu nokta da nitel yöntemler içerisinde sıkça karşımıza çıkan mülakat veya görüşme tekniğinin de kullanımındaki yoğunluk dikkat çekmektedir. Mülakat tekniği 19 çalışmada kullanılmış olup bunun yanında karma yöntemlerde de sıkça karşımıza çıkmaktadır. Literatür tekniğinin kullanıldığı araştırmalarda, anket ve gözlem tekniklerinin kullanıldığı araştırmalarda da mülakat tekniğinin karma olarak kullanıldığı görülmektedir. Cittaslow konusu üzerine yapılan çalışmalarda alanyazın araştırmalarının da kullanım yoğunluğu görülmektedir. Bu nokta da mülakat, gözlem gibi nitel teknikler haricinde kalan teknikler literatür araştırması yapan araştırmalar ile beraber literatür tekniği içerisinde değerlendirilmiştir. Araştırma kapsamında birer adet göz izleme ve film inceleme üzerine de tez yazıldığı görülmektedir.

Grafik 10. Tez Çalışmalarında Kullanılan Kaynak Sayılarına Göre Dağılımı

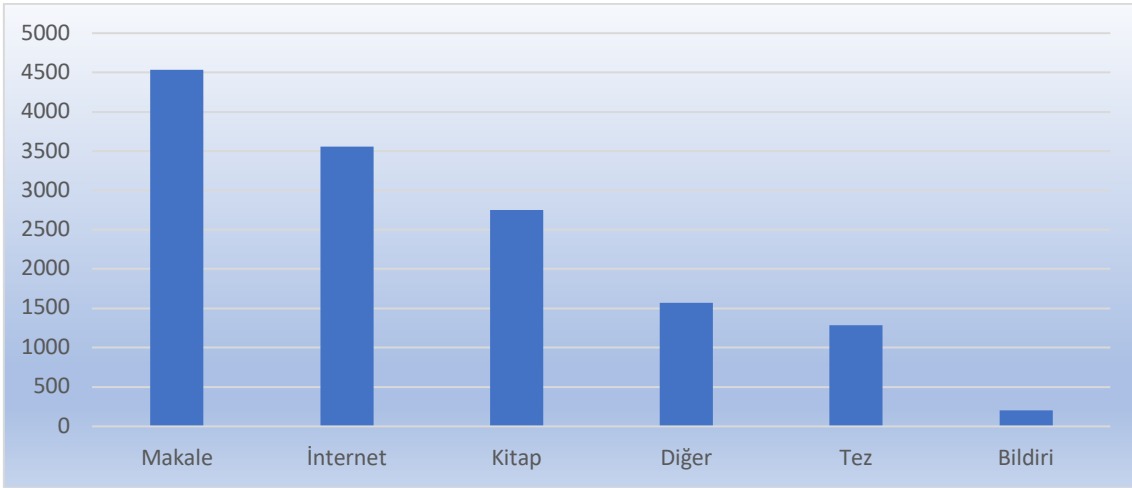
Grafik 10'a göre, lisansüstü tezlerin kaynakçasına bakıldığında tezlerdeki kaynaklar gruplandırılarak incelenmiştir. Burada en az 1-50 kaynak kullanımı olan 5 adet tez vardır. Lisansüstü tezlerde en çok 29 adet ile 101-150 kaynak kullanımı görülmekle beraber 51-100 kaynağın kullanıldığı da 27 adet tez mevcuttur. 1-50 kaynak kullanılan 5 adet tez yüksek lisans

seviyesindedir. 251-300 kaynak kullanılan ve de 300 ve üzeri kaynak kullanılan da 5'er tane tez bulunmaktadır.

Grafik 11. Tez Çalışmalarında Kullanılan Kaynakların Yerli-Yabancı olarak Dağılımı

Grafik 11'e göre, tezlerde kullanılan kaynakların yerli ve yabancı olarak incelenmesinde %70 oranında yerli kaynak kullanımının fazla olduğu görülmektedir. Toplam olarak 13870 kaynak kullanımı içerisinde %30 oranında kaynak yabancı kaynaklardan oluşmaktadır. Araştırmalar içerisinde neredeyse bütün tezlerde yabancı kaynaklar faydalandığı görülmektedir. Sadece birer tane tezde sadece yerli ve sadece yabancı kaynak kullanıldığı görülmektedir. Sadece yabancı kaynak kullanımı olarak lisansüstü tezde İngilizce dilinde yazılmıştır.

Grafik 12. Alıntılama Alınan Akademik Çalışma Türlerine Göre Dağılımı

Grafik 12'ye göre, araştırma içerisinde önemli bir yere sahip olan atıfların kaynak türlerine göre dağılımına bakacak olursak toplam kaynaklar içerisinde en çok makalelere atıf yapıldığı gözlemlenmektedir. 4538 makaleye atıf yapılmıştır. Bu nokta da akademik çalışmalar içerisinde makalelerin önemi görülmektedir. En az atıf yapılan tür ise 201 çalışma ile bildiriler olmaktadır. Kitap kullanımında da bir yoğunluk olmakla beraber tezlerin araştırmalarda kullanımı görülmektedir. Cittaslow çalışmaların diğer kaynakların kullanımı da mevcuttur. Burada rapor, film, istatistikler, mimari planlar, şehir planları diğer kategorisine dâhil edilmiştir. Cittaslow çalışmaları şehir yapısı üzerine gerçekleştirilen araştırmalar olduğundan dolayı plan, rapor gibi kaynakların kullanımı da yükündür. Yapılan atıflarda dikkat çeken önemli bir nokta da internet kaynaklarının kullanımı olmuştur. İnternet üzerinden 3558 kaynaktan atıf yapılmıştır. Kaynak kullanımında internet kaynaklarına yaklaşık olarak %26 oranında atıf yapıldığı görülmektedir.

Bu da cittaslow alanında yapılan çalışmalarda internet kaynaklarının yoğun kullanıldığına dikkat çekmektedir.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Cittaslow yani yavaş şehir teması üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmaları incelendiğinde ilk araştırmanın 2010 yılında kayıtlara geçtiği görülmektedir. Buna ek olarak Türkiye’de ilk olarak bir şehirde cittaslow unvanının alması 2009 yılında olmaktadır. Buradan bakıldığında cittaslow çalışmalarına akademik camia Türkiye’deki ilk örnekle birlikte vakit kaybetmeden başlamıştır. Bu yaptığımız araştırma da 2010 yılı itibariyle 2020 yılı da dâhil olmak üzere konuyla alakalı olan ve de tez adı, dizin veya özet kısmında cittaslow bilgisi olan bütün lisansüstü tezleri dâhil ettiği için geniş çapta bir kapsama sahiptir.

Genel olarak bakıldığında 2010 yılı itibariyle başlayan araştırmalarda %84 gibi yüksek bir oranla tezlerin yüksek lisans seviyesinde yapıldığı görülmektedir. Burada yüksek lisans seviyesinde daha fazla öğrenci olması bunun sebeplerinden bir tanesidir. Yine çalışmaların dillerine bakıldığında %97 oranında Türkçe olarak araştırmalar gerçekleştirilmiştir. Toplam 97 araştırma 50 üniversitede gerçekleştirilmiş olup 6’şar tez ile Gazi Üniversitesi ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi en çok araştırmanın yapıldığı üniversitelerdir. Araştırmaların yıllara göre dağılımı incelendiğinde 2010 yılında 2, 2011 yılında 1 tez olduğu görülmektedir. Burada araştırma konusu olarak cittaslow’un yeni ortaya çıkması makul bir sebeptir. İlerleyen yıllarda çalışmalarda artış görülmekte olup 2016 yılı itibariyle 12’lere sayı çıkmaktadır ve de en çok 2019 yılında 30 tez çalışması ile en yüksek sayıyı görmekteyiz. Belediyecilik anlayışları içerisinde yavaş şehir olgusunun girmesi ve de Türkiye’deki sayının artışı ile beraber lisansüstü tez sayılarındaki artışta normaldir. Çünkü daha fazla incelenebilecek nokta oluşmaktadır. Toplamda sayının 18 şehire ulaşması araştırmalara alan olarak bir zenginlik katmaktadır. Aynı zaman da akademik olarak da konu üzerine ilgilinin olduğunu göstermektedir.

Yapılan araştırmaların enstitülere göre dağılımı incelendiğinde en çok %68 ile sosyal bilimler enstitüsü ve %26 ile fen bilimleri enstitüleri dikkat çekmektedir. Araştırmaların %94 gibi tamamına yakını kaplayan bu enstitülerde olmasının sebebi yapılan tezlerin insan, şehir, yaşam, mimari, çevre gibi ana kavramlar üzerine olmasıdır. Bu noktaya alt dallar olarak enstitüler içerisindeki Anabilim Dallarındaki dağılımları göre bakacak olursak daha net bir çerçeve çizilebilecektir. Anabilim dallarına göre en çok turizm işletmeciliği ve kamu yönetimi anabilim dalları 13’er tez ile en yüksek sayıdadır. Bunları takip eden alanlar peyzaj mimarlığı ve mimarlık anabilim dalları olmakla beraber toplamda turizm alanının içine aldığı araştırma sayısı da diğer turizmle ilgili anabilim dalları ile beraber 27’dir. Bu çerçeveden bakıldığında konu ile ilgili araştırmalar insan ve çevre üzerine yoğunlaşmaktadır. Cittaslow hareketine katılan neredeyse tüm şehirler çevre üzerine düzenlemeler yapmakta ve de mimari olarak değerlendirilebilmektedir. Bununla beraber toplam üzerinde etkilerinin olması da kamu yönetimi etkilemekte ve de bölgelerin çekicilik cazibesi artmasından dolayı da turistik destinasyonlar haline gelmektedir. Turizm bölge içerisine girmesiyle birlikte hem turistler üzerinden hem de yerel halk üzerinden bunun etkilerine dâhil araştırmalar yapılabilmektedir.

Araştırmalar %44 oranı ile Doçent ünvanlı öğretim üyeleri nezaretinde yapılmakla beraber %36 oranında da Profesör ünvanına sahip akademisyenler ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaların yöntemlerine baktığımızda çoğunluğun %55 oranı ile nitel araştırmalar olduğu gözlemlenmektedir. Bunun yanında dikkat çeken bir nokta karma yöntem yani nitel ve nicel yöntemlerin beraber uygulandığı tezlerin %50’sinden fazlası doktora tezleri içerisindedir. Araştırmaların pekiştirilmesi açısından karma yöntem kullanımının doktora seviyesinde ağırlıklı olarak görülmesi önemlidir. Bunun yanında nicel araştırma yöntemleriyle gerçekleştirilen

tezlerde büyük oran anket tekniğinin kullanıldığı görülmektedir. Nitel yöntemlerde de mülakat/görüşme tekniği sıkça kullanılmaktadır.

Bibliyometrik çalışmaların önemli noktalarında birisi olan kaynakçalar ve atıflarda araştırma kapsamında incelenmiş olup genel olarak en çok 101-150 kaynak kullanıldığı görülmektedir. Yine 50-100 kaynak kullanılan tez sayısı sayıda benzer bir orandadır. Buna ek olarak toplam kaynak sayısı içerisinde tezlerde %70 oranında yerli kaynak kullanıldığı görülmektedir. Yabancı kaynak kullanımının da olduğu alanda çoğunluğun yerli kaynak olması Türkçe dilinde de atıf yapılabilecek yeterli kaynağın olduğunun bir göstergesidir. Atıfları kaynak türlerine göre incelediğimizde de en çok makalelerden faydalandığı görülmektedir. Toplam 13.870 olan kaynak sayısının 4538'i makalelerden oluşmaktadır. Burada makalelerin akademik alandaki önemi dikkat çekmektedir.

Akademik alanda makale çalışmalarının çoğalması akademik çalışmalarda verimlilik sağlamaktadır. Kitap, tez ve diğer kaynaklarında kullanıldığı araştırmalarda dikkat çeken bir nokta da makalelerden sonra en çok internet kaynaklı atıfların yapılması olmuştur. İnternet dünyasının hayatımıza gün geçtikçe daha da yoğun bir şekilde girmesi ile beraber bu şekilde bir sonuç çıkması da aslında pek de şaşırtıcı değildir. Bilgi kaynaklarına erişim internet aracılığıyla yoğun bir biçimde olmaktadır. Bunun yanında internete ulaşımımızın kolay olmasından dolayı hızlı bir biçimde bulunduğumuz yer üzerinden araştırmalara kaynak edinilmesi dolayısıyla bu oranlarda internet kaynağı kullanımı olması doğaldır.

Bu araştırma ile beraber cittaslow alanında hazırlanmış tezlerin teferruatlı bir incelemesi gerçekleştirilmiş olup bu alanda çalışma yapacak kişilere ön bir tarama imkânı sunulmaktadır. İleride yapılacak araştırmalar konu ile ilgili makaleler üzerine yapılabilir. Buna ek olarak araştırma kapsamında sayfa sayıları, araştırmaların uygulama alanlarına dâhil eklemelerde yapılabilir. Bu araştırmaya ilgili alandaki sadece lisansüstü tezler dâhil edilmiştir.

Sürdürülebilirliğin her geçen gün daha fazla değer kazandığı hayatlarımızda yavaş şehir kavramının akademik olarak araştırılması ve bununla beraber bunun hem kamu hem de özel sektör içinde değerlendirilmesi akademinin ve uygulama alanlarının beraber ilerlemesi açısından önemli olacaktır. Yavaş şehir kavramının özel sektör üzerindeki etkisi üzerine yapılacak çalışmalar akademi ile uygulama alanlarının iş birliğinin gelişmesi açısından verimli olacaktır. Değişen iklim, sıcaklık artışları, tüketim miktarlarının ve insan sayısındaki sürekli artış insanların var olanı koruması gerekliliğini arttırmaktadır. Akademik alanda sürdürülebilirlik üzerine yapılacak çalışmalar konusunda yavaş kavramı ve yavaş şehir kavramı çalışma alanı olarak önemli olmakla beraber belediyelerin yaptıkları girişimlere ek olarak özel sektöründe bu alanda yapacağı çalışmalar, işletmelerini bu konseptlere uygun tasarımlarda yapmaları, tüketimlerinde çevreyi düşünen adımları atlamaları, hem kendi ekonomik karlarına katkı sağlayacaktır hem de sürdürülebilirliğin sağlanması ile beraber insanlık içinde faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

Akkaşoğlu, S., Akyol, C., Ulama, Ş. ve Zengin, B. (2019). Tarım turizmine yönelik hazırlanan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7(2), 1193-1218.

Akpınar, O. ve Pektaş, E. K. (2019). Yavaş Şehirler (Cittaslow) ve Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkileri: Seferihisar Halkının Algısı Üzerine Bir Araştırma, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(1), 31-46

- Akpur, A. ve Zengin, B. (2020). Türkiye’de Yapılmış Nöropazarlama Alanındaki Lisansüstü Tezlerin Betimsel Analizi, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 8(4), 3441-3473.
- Al, U. (2008). *Türkiye’nin Bilimsel Yayın Politikası: Atıf Dizinlerine Dayalı Bibliyometrik Bir Yaklaşım*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Alagöz, M. (2018). Sürdürülebilir Kent Bağlamında Cittaslow Yaklaşımı, Eğirdir İlçesinin Cittaslow Kriterleri Açısından İncelenmesi. *Asia Minor Studies*, 6 (Special), 138-149
- Batyk, I. and Woźniak, M. (2019). Benefits of belonging to the Cittaslow network in the opinion of residents of member cities. *Economic and Regional Studies (Studia Ekonomiczne Regionalne)*, 12(673-2019-3143), 56-67.
- Brodziński, Z. and Kurowska, K. (2021). Cittaslow Idea as a New Proposition to Stimulate, Sustainable Local Development, *Sustainability*, 13(9), 1-15
- Chi, X. and Han, H. (2020). Exploring slow city attributes in Mainland China: Tourist perceptions and behavioral intentions toward Chinese Cittaslow. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 37(3), 361-379.
- Coşkun, E. ve Doğan, S. (2019). Turizm İşletmeciliği Öğrencilerinin Cittaslow–Yavaş Şehir Kavramına Yönelik Bilişsel Yapılarının Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığıyla İncelenmesi, *Journal of Tourism Theory and Research*, 5(2), 273-281.
- Çolak, E. C. (2019). Sakin Şehir Yalvaç’ın Cittaslow Uluslararası Kriterleri Kapsamında Değerlendirmesi, *Türkiye Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi*, (1), 89-107.
- Çoban, Ö. ve Harman, S. (2016). Yavaş Şehir (Cittaslow) Türkiye Ağı’na Üye Olan Şehirlerin İnternet Sitelerinde Yavaş Şehir Temasının Görünürlüğü Üzerine Bir Araştırma, *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 17(2), 235-253.
- Donat, O. ve Yavuzçehre, P. S. (2016). Sakin Kent (Cittaslow) Üyeliğinin Kamusal Mekânlara Etkisi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (35), 115-126.
- Dündar, Y. ve Sert, A. N. (2021). Yerel Halkın Yavaş (Sakin) Şehir Hakkındaki Algıları: Seferihisar’da Nitel Bir Araştırma, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 74–91.
- Ekşi, Y. E. ve Baz, İ. (2019). Cittaslow-Sakin Şehirlerde Yaşanabilirlik Üzerine Bir Araştırma, *Journal of Technologies and Applied Sciences*, 1(02), 71-76.
- Farelnik, E., Stanowicka, A. and Wierzbicka, W. (2021). The effects of membership in the Polish National Cittaslow Network. *Equilibrium. Quarterly Journal of Economics and Economic Policy*, 16(1), 139-167.
- Gökaliler, E. (2017). Şehirlerin Markalaşması Sürecinde Marka Konumlandırmasının Rolü: Seferihisar Cittaslow Üzerine Bir İnceleme. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5(1), 326-342.
- Jaszczak, A., Kristianova, K., Pochodyła, E., Kazak, J. K. and Młynarczyk, K. (2021). Revitalization of Public Spaces in Cittaslow Towns: Recent Urban Redevelopment in Central Europe, *Sustainability*, 13(5), 2564.
- <https://cittaslowturkiye.org/sik-sorulan-sorular/>,> [Erişim Tarihi: 23.01.2021].
- <https://www.cittaslow.org> > [Erişim Tarihi: 20.05.2021].
- Karataş, A. ve Karabağ, Ö. (2013). Cittaslow Hareketinde Çevre Eğitiminin Önemi, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(29), 1-21.

- Keskin, E. B. (2012). Sürdürülebilir Kent Kavramına Farklı Bir Bakış: Yavaş Şehirler (Cittaslow), *Paradoks Ekonomi Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 8(1), 81-99.
- Kuşay, Y. ve Türkden, D. K. (2021). Halkla İlişkiler Perspektifinden Şehir Markalaşması ve Sakin Şehir (Cittaslow) Modeli, *Aksaray İletişim Dergisi*, 3(1), 86-104.
- Lewandowska, I., Drzewicki, A. and Wendt, J. A. (2019). Awareness of the Cittaslow network among students in Olsztyn and Gdańsk cities, *Polish Journal of Natural Sciences*, 34(4), 559-573.
- Özmen, Ş. Y., Birsen, Ö. ve Birsen, H. (2016). Kentleşme Dinamiklerine Cittaslow Kentler Üzerinden Bakmak: Türkiye'deki Cittaslow Şehirleri Üzerine Bir Araştırma, *Ekurgu Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi*, 24(2), 9-22.
- Park, E. and Kim, S. (2016). The Potential of Cittaslow for Sustainable Tourism Development: Enhancing Local Community's Empowerment, *Tourism Planning & Development*, 13(3), 351-369.
- Pajo, A. ve Uğurlu, K. (2015). Cittaslow Kentleri İçin Slow Food Çalışmalarının Önemi, *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 5(6), 65-73.
- Pajo, A. (2017). Türkiye'deki Cittaslow Kentleri'nde Sakinliğin Kaybolma Riski, *Türk İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(13), 460-475.
- Presenza, A., Abbate, T. and Micera, R. (2015). The Cittaslow movement: Opportunities and challenges for the governance of tourism destinations, *Tourism Planning & Development*, 12(4), 479-488.
- Sağır, G. (2017). Küreselleşmeden Geleneksele Dönüşte Slow Food ve Cittaslow Hareketi. *The Journal of Social Science*, 2(1), 50-59.
- Sırım, V. (2012). Çevreyle Bütünleşmiş Bir Yerel Yönetim Örneği Olarak Sakin Şehir Hareketi ve Türkiye'nin Potansiyeli, *Journal of History Culture and Art Research*, 1(4), 119-131.
- Stanowicka, A. (2020). The image of a city in selected theories of regional development, *Ekonomia i Prawo Economics and Law*, 19(1), 135-148.
- Şahin, İ. ve Kutlu, S. Z. (2014). Cittaslow: Sürdürülebilir Kalkınma Ekseninde Bir Değerlendirme (Cittaslow: An, An. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 2(1), 55-63.
- Ulu, S. ve Akdağ, M. (2015). Yayınlanan Hakem Denetimli Makalelerin Bibliyometrik Profili: Selçuk İletişim Dergisi Örneği, *Selçuk İletişim*, 9(1), 5-21.
- Wierzbicka, W. (2020). Socio-economic potential of cities belonging to the Polish National Cittaslow Network, *Oeconomia Copernicana*, 11(1), 203-224.
- Zawadzka, A. K. (2017). Making Small Towns Visible in Europe: The Case of Cittaslow Network–The Strategy Based on Sustainable Development, *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, 13, 90-106.
- Zengin, B. ve Atasoy, B. (2020). Turizm Rehberliği Alanındaki Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Çerçevesi, *Alanya Akademik Bakış*, 4(3), 975-992.
- Zengin, B. ve Genç, K. (2018). Yavaş şehirlerin (citta-slow) pazarlanması: Göynük örneği, *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 585-599.
- Zengin, B. ve Serdaroğlu, Y. (2020). Sosyal Medya Pazarlaması Konusundaki Lisansüstü Tezlerin İçerik Analiziyle Değerlendirilmesi, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(4), 1562-1579.